

MENTE ET MALLEO GŁÓWNEGO GEOLOGA KRAJU

Critical Raw Materials Act rok po wejściu w życie

Krzysztof Galos¹

Dwukrotnie już na łamach *Przeglądu Geologicznego* informowałem o kluczowych aspektach związanych z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych (tzw. *Critical Raw Materials Act* – CRMA).

Minał rok od wejścia w życie tego ważnego unijnego aktu. Czas zatem na krótkie podsumowanie działań związanych z jego implementacją na gruncie krajowym.

Właściwa implementacja CRMA w Polsce wymaga rozwiązań na poziomie ustawowym. Na początku br. uzyskano wpis do prac legislacyjnych rządu dla projektu ustawy o zapewnieniu dostępu do surowców krytycznych, w tym dla surowców ważnych dla krajowej gospodarki. Projekt tej ustawy, przygotowany w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, zostanie w lipcu br. przekazany do dalszych prac legislacyjnych. Przewiduje on implementację zapisów CRMA m.in. w zakresie zasad postępowania z projektami strategicznymi na terenie RP, przygotowania i realizacji krajowego programu poszukiwań surowców krytycznych, monitorowania i ograniczania ryzyka dostaw surowców, wdrażania krajowych środków dotyczących obiegu zamkniętego (w tym utworzenia i prowadzenia bazy danych dotyczących zamkniętych łańcuchów odpadów jako potencjalnych źródeł surowców krytycznych) oraz przypisania obowiązków wynikających z CRMA właściwym jednostkom krajowym, z wiodącą rolą w tym zakresie ministra ds. środowiska (głównego geologa kraju działającego w jego imieniu). Projekt ww. ustawy przewiduje także określenie zasad kształtowania Polityki Surowcowej Państwa i cykliczności jej aktualizacji, a także przygotowanie i cykliczną aktualizację wykazu surowców kluczowych dla polskiej gospodarki, przy równoległym przyjęciu list surowców krytycznych i strategicznych dla UE wynikających z CRMA.

W marcu 2025 r. Komisja Europejska ogłosiła pierwszą listę projektów strategicznych dla UE zgodnie z CRMA. Wybrano 47 projektów strategicznych, w tym dwa projekty zlokalizowane w Polsce: zakład rafinacji pierwiastków ziem rzadkich w Puławach (firma *Mkango*) oraz zakład recyklingu baterii litowo-jonowych *Polvolt* w Zawierciu (firma *Elemental*). W czerwcu br.

wybrano 13 projektów strategicznych poza UE. Wśród nich znalazła się kopalnia rud pierwiastków ziem rzadkich *Songwe Hill* w Malawi (także firma *Mkango*), która w swoim zamyśle ma być głównym źródłem koncentratu przetwarzanego następnie we wzmiankowanym zakładzie rafinacji w Puławach.

Jednym z ważnych obszarów implementacji CRMA jest opracowanie, a następnie wdrażanie Krajowego Programu Poszukiwań Surowców Krytycznych (KPPSK). Projekt KPPSK został przygotowany przez Państwowy Instytut Geologiczny – PIB przy współpracy z niektórymi krajowymi jednostkami badawczymi, przy ścisłej konsultacji z Departamentem Geologii MKiŚ. 23 maja 2025 r. został on przesłany do Komisji Europejskiej z zastrzeżeniem, iż musi on jeszcze zostać zaakceptowany jako odpowiedni wieloletni program rządowy przez Radę Ministrów. Projekt takiego programu rządowego zostanie przekazany do Kancelarii Premiera w lipcu br. celem akceptacji przez Radę Ministrów przed końcem tego roku. Przewiduje on realizację KPPSK w latach 2026–2033, przy łącznym koszcie ok. 185,7 mln PLN. W zróżnicowanym zakresie będzie on dotyczył możliwych źródeł wszystkich 34 surowców krytycznych, przy czym skupiać się będzie w pierwszej kolejności na tych, dla których prawdopodobieństwo odkrycia czy znacznego przyrostu zasobów ocenia się na największe. Dotyczy to w szczególności: miedzi, platynowców, węgla koksowego, helu, skaleni, grafitu, barytu i fluorytu, fosforytów, niklu i kobaltu.

Trzy wyżej wymienione obszary, uznane za najważniejsze w pierwszym roku implementacji tego aktu UE, były przedmiotem mojego briefingu prasowego w Ministerstwie Klimatu i Środowiska w dniu 9 czerwca br. Niezbędna będzie kontynuacja działań w tych obszarach, a także podjęcie kolejnych, m.in. w zakresie monitorowania rynków surowców krytycznych oraz ryzyka ich dostaw, oceny możliwości potencjalnego odzysku surowców krytycznych z łańcuchów odpadów i in.

Implementacja CRMA była także przedmiotem zorganizowanej w Krakowie w dniach 6–7 maja 2025 r. – w ramach sprawowania przez Polskę prezydencji w Radzie UE – konferencji *EU Raw Materials Policy Conference*. Zaowocowała ona wypracowaniem rekomendacji dotyczących CRMA, jej implementacji i ewentualnych korekt. Rekomendacje te zostaną w lipcu br. przekazane Komisji Europejskiej (DG GROW).

¹ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, ul. Wawelska 52/54, 00–922 Warszawa.